

Gratis HPV-vaccine til drenge - hvorfor skal det ene køn diskrimineres, når begge køn kan få gavn af vaccinen?

- ▶ HPV-vaccinen er godkendt til forebyggelse af kønsvorter hos piger og drenge og til forebyggelse af livmoderhalskræft hos piger
- ▶ Drenge har lige som piger øget risiko for kræft, hvis de bliver smittet med HPV. Hos drenge optræder HPV-relateret kræft primært som kræft i mundhulen og halsen, men også i endetarmsåbning og i sjældnere tilfælde i penis
- ▶ Ny forskning viser, at HPV-vaccination også forebygger forstadier til HPV-relateret kræft i endetarmsåbningen hos mænd. Det er blandt andet grunden til, at flere lande uden for EU i dag vaccinerer drenge mod smitte med HPV-virus
- ▶ Tre fjerdedele af de kræfttilfælde, der i dag diagnosticeres i mund og hals, skyldes HPV-virus – og tre ud af fire patienter er mænd
- ▶ Øre-næse-hals læger har en klar forventning om, at HPV-vaccine også beskytter mod HPV-smitte i hals og mund. Det gør de, fordi vævet i slimhinderne i munden, halsen og kønsdelene ligner hinanden.

Mange typer HPV

HPV er et virus (human papilloma virus), som der findes mange forskellige typer af. Nogle HPV-typer er kræftfremkaldende, mens andre kan give kønsvorter, finger- og fodvorter. HPV er meget smitsomt og overføres blandt andet gennem sex og intim kontakt, hvor der er kontakt mellem slimhinder og hud. Næsten alle mænd og kvinder (omkring 80 procent) vil få infektionen på et eller andet tidspunkt i deres liv. De fleste HPV-infektioner er uden symptomer og kan ligge gemt i kroppen. Hos langt de fleste forsvinder infektionen af sig selv, men hos nogle bliver virus ved med at være i kroppen. Nogle kan udvikle sig til kræft uden, at man er klar over det.

Kræftfremkaldende HPV-typer

Kræft og forstadier til kræft på grund af HPV-smitte skyldes oftest typerne HPV 16 og HPV 18. De kræftfremkaldende HPV-typer kan give celleforandringer, som hos pigerne kan udvikle sig til primært livmoderhalskræft, men også kræft i endetarmsåbningen, på kønslæber, i skeden og i mundhule og svælg.

Hos drenge kan det udvikle sig til kræft primært i mundhulen og halsen, men også endetarmsåbningen. I sjældne tilfælde kan det give kræft i penis. Hoved-halskræft er den hurtigst voksende af de HPV-relaterede kræftformer og en kræftform, som ofte rammer mænd. Selv om færre ryger i dag, og flere drikker mindre, ser lægerne en næsten eksplosiv stigning i antallet af nye tilfælde af hovedhalskræft – tallet er mere end 5-doblet siden 1970'erne. I dag er der HPV-virus i tre fjerdedele af de diagnosticerede kræfttilfælde i mund og hals. Tre ud af fire patienter er mænd.

Vaccinen og HPV-relateret kræft hos mænd

HPV-vaccination beskytter blandt andet mod HPV 16 og 18, der er skyld i størstedelen af alle HPV-relaterede kræfttilfælde. Vaccinen er i Danmark (og resten af Europa) godkendt til forebyggelse af kønsvorter hos drenge og piger

og til forebyggelse af livmoderhalskræft hos piger. HPV-relateret kræft hos mænd er i Europa ikke nævnt i indikationer for vaccinen. Ny forskning viser, at HPV-vaccination forebygger forstadier til HPV-relateret kræft i endetarmsåbningen hos mænd, og i USA er vaccinen godkendt til forebyggelse af analcancer hos begge køn.

Hovedhalskræft

Der er ikke endeligt bevist, at vaccinen forebygger for hovedhalskræft. Når det er så svært at få evidens for, at vaccine ikke bare beskytter ved livmoderhalskræft og analkræft, men også ved hovedhalskræft, skyldes det, at hovedhalskræft ikke viser forstadier lige som livmoderhalskræft, hvor man kan screene for celleforandringer, men går populært sagt direkte i udbrud. At få det endelige bevis ville kræve, at man følger forsøgsdeltagere hele livet, hvor den ene gruppe var vaccineret og den anden ikke var vaccineret.

USA, Canada og Australien vaccinerer

De amerikanske sundhedsmyndigheder (FDA) har godkendt HPV-vaccination som forebyggelse mod kræft hos mænd, og i Australien, Canada, USA og senest den tyske delstat Sachsen anbefales HPV-vaccination til drengene. De europæiske lægemiddelmyndigheder (EMA) har endnu ikke godkendt HPV-vaccinen som forebyggelse mod kræft hos mænd. De danske sundhedsmyndigheder læner sig op af EMA, når de afviser gratis vaccination til drenge. Dog skrev Sundhedsstyrelsen i 2011 i [Ugeskrift for Læger](#) (pdf), at det kan være rationelt at vaccinere drenge og unge mænd for egne penge. Dansk Dermatologisk Selskabs Venereaudvalg anbefaler i en [statusrapport](#) (pdf) fra 2012 gratis vaccination til drenge.

Flokimmunitet

Siden 2008 er piger i Danmark mellem 12-14 år blevet tilbudt gratis vaccination mod HPV som en del af børnevaccinationsprogrammet. Programmet er indtil udgangen af 2013 udvidet til at omfatte alle kvinder født mellem 1985-1992. Nogle drenge er beskyttede ved, at piger bliver vaccinerede mod HPV gennem vaccinationsprogrammet (den såkaldte flokimmunitet). Men der er stadig op til en femtedel af en årgang af piger, der af den ene eller anden grund ikke bliver vaccineret. Har man som dreng/mand sex eller intim kontakt med piger og kvinder, der ikke er vaccinerede, eller med andre drenge eller mænd, er man ikke beskyttet.

Læs også

- ▶ [Den HPV-relaterede sygdomsbyrde hos mænd er stor og kan forebygges](#) - artikel af læge Helle Kielberg Larsen et al. i Ugeskrift for Læger (pdf)
- ▶ [Hoved-hals kræft og HPV](#) - artikel af læge Pernille Lassen på Netdoktor.dk